

Alegat 22.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wniosku posła ks. Sawy, w przedmiocie uregulowania koncesyi na pobór myta kopytkowego.

WYSOKI SEJMIE!

Poseł ks. Sawa wniósł do łaski marszałkowskiej, w czasie ostatniej sesyi sejmowej, projekt następującej rezolucyi:

„Wzywa się Wydział krajowy, żeby udzielanie koncesyi na kopytkowe tak uregulował, iżby po kilku latach wszystkie koncesye expirowały. W trakcie tego czasu przedłoży Wydział krajowy Sejmowi opracowany projekt co do zasad, wedle których przy udzielaniu lub odmawianiu koncesyi na kopytkowe postępować należy.“

Na posiedzeniu dnia 28. sierpnia 1877 r. uchwalił Wysoki Sejm przekazać ten wniosek Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej zdał o nim sprawę.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy przekłada niniejsze sprawozdanie:

Prawo poboru myta kopytkowego posiadają następujące gminy:

I. Lwów, na mocy przywileju z dnia 6. listopada 1789 r. i ustawy krajowej z 12. października 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. N. 266.) na czas *nieograniczony*;

II. Kraków, na mocy przywilejów dawniejszych, następnie zaś dekretu komisarza nadwornego z dnia 26. maja 1847 r. ^{L. 712 P.}_{1769 polit.} i reskryptu ministeryalnego z 12. maja 1867 r. l. 7682/734 na czas *nieograniczony*;

III. Brody, na mocy przywilejów dawniejszych i uchwały Sejmu krajowego, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 10. sierpnia 1876 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 46) nadającej rzeczzone prawo *na lat pięć*, od wejścia w wykonanie tej uchwały tj. od 1. października 1876 r.;

IV. Stanisławów, na mocy ustawy krajowej z dnia 7. grudnia 1868 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 5. z 1869 r.) *na lat dziesięć* od wejścia w wykonanie ustawy tj. od dnia 5. lutego 1869 r.

V. Kołomyja, na mocy ustawy krajowej z dnia 3. grudnia 1871 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 91) *na lat pięć*, tudzież uchwały Sejmu krajowego, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 26. listopada 1877. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 17 z 1878 r.) na przeciąg *dalszych lat trzech*, licząc od wejścia w wykonanie tej uchwały tj. od 14. stycznia 1877 r.;

VI. Tarnów, na mocy ustawy krajowej z dnia 6. stycznia 1872 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 32) *bez oznaczenia terminu*;

VII. Tarnopol, na mocy ustawy krajowej z dnia 16. lutego 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 96) *na lat pięć*, tudzież uchwały Sejmu krajowego zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 8. grudnia 1877 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 22. z 1878 r.) na przeciąg *dalszych lat trzech* licząc od dnia 1. czerwca 1878 r.;

VIII. Nowy Sącz, na mocy ustawy krajowej z dnia 7. marca 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 238) *bez oznaczenia terminu*;

IX. Przemyśl, na mocy ustawy krajowej z dnia 18. kwietnia 1874 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 40) na przeciąg *lat czterech*, tudzież uchwały Sejmu krajowego, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 8. grudnia 1877 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 21. z 1878 r.) na *dalsze trzy lata* licząc od wejścia w wykonanie tej uchwały tj. od 16. czerwca 1878 r.;

X. Rzeszów, na mocy ustawy krajowej z dnia 18. kwietnia 1874 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 39.) *na lat cztery*, od wejścia w wykonanie ustawy tj. od dnia 16. czerwca 1874 r.;

XI. Brzeżany, na mocy ustawy krajowej z dnia 2. lipca 1874 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 54.) *na lat cztery*, od wejścia w wykonanie ustawy tj. od dnia 16. sierpnia 1874 r.;

XII. Stryj, na mocy uchwały Sejmu krajowego, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 13. lutego 1875 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 31) na przeciąg *lat pięciu* od wejścia w wykonanie tej uchwały tj. od dnia 1. maja 1875;

Z powyższego zestawienia okazuje się, że gminy miast *Lwowa* i *Krakowa* posiadają prawo poboru myta kopytkowego na czas nieograniczony, gminy *Tarnowa* i *Nowego Sącza* bez oznaczenia terminu, koncesye zaś reszty gmin wygasają w przeciągu *około lat trzech* w rozmaitych terminach, a mianowicie wygasa prawo gminy *Rzeszowa* dnia 15. czerwca 1878 r., gminy *Brzeżan* dnia 15. sierpnia 1878 r., gminy *Stanisławowa* dnia 4. lutego 1879 r., gminy *Kołomyi* dnia 13. stycznia 1880 r., gminy *Stryja* dnia 30. kwietnia 1880 r., gminy *Tarnopola* dnia 31. maja 1881 r., gminy *Przemysła* dnia 15. czerwca 1881 r., nareszcie gminy *Brodów* dnia 30. września 1881 r.

Z miast mających prawo do poboru myta kopytkowego, tylko Lwów i Kraków są miastami *samkniętymi* i posiadają *odrębne statuty* gminne. Z powodu tej odrębności mieszkańcy Lwowa i Krakowa nie uiszczają prestacyi przepisanych ustawą drogową, natomiast zaś ponoszą inne ciężary, których miasta *otwarte* nie znają.

Gdy nadto Lwów i Kraków ponoszą stosunkowo znaczne wydatki na cele komunikacyjne, albowiem jak świadczy załączony % wykaz dochodów z myta kopytkowego i kosztów utrzymania dróg, ulic i placów, wydaje gmina miasta Lwowa w przecięciu rocznie o 107924 zł. 22 ct.
gmina zaś miasta Krakowa o 23111 zł. 11 ct.
więcej, aniżeli wynosi przeciętny dochód roczny z opłat kopytkowych,—przeto Wydział krajowy mniema, że obecnie nie zachodzi potrzeba uregulowania poboru myta kopytkowego w rzeczonych dwóch mia-

stach stołecznych i że uregulowanie to należy ograniczyć do miast mających prawo poboru kopytkowego a nie posiadających odrębnych statutów gminnych.

Gdy jednak uregulowanie takie nie może od razu nastąpić z powodu, że termin trwania prawa poboru myta kopytkowego w dwóch miastach nie został w odnośnych koncesjach oznaczony, a w niektórych gminach prawo to wygasa dopiero w r. 1881. r., przeto należy zdaniem Wydziału krajowego wyznaczyć *okres przechodni*, w którymby pobór myta kopytkowego mógł odbywać się na podstawie dotychczasowej.

Dla osiągnięcia atoli pewnej *jednostajności* w nadawaniu prawa *tej samej natury* miastom *tej samej kategorii*, należy w drodze ustawodawczej *zrównać* pozostający jeszcze czas trwania koncesyi t. j. oznaczyć *jeden termin*, do którego prawo poboru myta kopytkowego, nadane miastom nie posiadającym odrębnych statutów gminnych ma być utrzymane *w mocy* na podstawie warunków *dotychczasowych*.

Jako termin zaś, do którego trwać ma ten okres *przechodni*, przyjęć należy, zdaniem Wydziału krajowego *30ty września 1881 r.* t. j. najpóźniejszy z terminów, które *oznaczono* w koncesjach istniejących

W takim zaś razie *1szy października 1881* byłby początkiem *okresu*, w którym możnaby uregulować prawo poboru myta kopytkowego na podstawie *zasad nowych*.

Cheąc te zasady określić, wypada przedewszystkiem zastanowić się nad dotychczasową praktyką przy udzielaniu i wykonywaniu prawa poboru kopytkowego. Prawo to nadawano zwyczajnie tym większym gminom miejskim, które wykazywały *znaczniejszy niedobór* w swym budżecie — przyczem pomijano zupełnie w odnośnych ustawach lub uchwałach postanowienie §. 22. ustawy drogowej, wedle którego dochód z myta służy do utrzymania tej drogi, na której się znajduje — i zamieszczano tylko ogólny warunek „utrzymywania w *dobrym* stanie dróg, ulic i placów w obrębie miasta położonych“. W skutku tego gminy uważały po większej części dochód z kopytkowego, jako dochód, który obracany być może także na ogólne potrzeby miasta, nie zaś jako *wyłączne źródło posilkowe* prestacyi przepisanych §. 12. ustawy drogowej na cele dróg gminnych.

Alegat B.

Ten stan rzeczy ilustruje dostatecznie załączony wykaz *dochodów z myta kopytkowego* i możliwych *źródeł prestacyjnych* oraz wydatków *łożonych na cele drogowe* w dziesięciu gminach mających prawo poboru myta kopytkowego, a nie posiadających odrębnych statutów gminnych. Wykaz ten obejmuje daty za cały czas poboru rzeczzonego myta w gminach miast: Stanisławowa, Kołomyi, Tarnowa, Tarnopola, Nowego Sącza, Przemyśla, Rzeszowa, Brzeżan i Stryja, oraz daty *tyczące się* poboru kopytkowego w gminie miasta Brodów z sześciu lat ostatnich — i przedstawia w *głównych zarysach* następujące rezultaty gospodarstwa :

a) *Przeciętny dochód* roczny z myta kopytkowego czyni:

w Brodach	14874	zł.	50	ct.
„ Stanisławowie	14294	„	71	„
„ Tarnopolu	10482	„	87	„
„ Kołomyi	8757	„	16	„
„ Tarnowie	7242	„	20	„
„ Przemyślu	5812	„	52	„
„ Nowym Sączu	5372	„	69	„
„ Rzeszowie	5159	„	56	„

w Stryju	5055 zł. 38 ct.
„ Brzeżanach	4123 „ 02 „

b) *Przeciętny dochód* roczny z myta kopytkowego łącznie z wartością prestacyi, będących do dyspozycji na cele komunikacyjne w myśl §. 12 ustawy drogowej, wynosi:

w Brodach	24378 zł. 50 ct.
„ Stanisławowie	23964 „ 31 „
„ Tarnopolu	20644 „ 47 „
„ Kołomyi	20298 „ 16 „
„ Tarnowie	19650 „ 20 „
„ Nowym Sączu	10940 „ 69 „
„ Stryju	10725 „ 38 „
„ Przemyślu	10573 „ 52 „
„ Brzeżanach	10303 „ 02 „
„ Rzeszowie	8798 „ 86 „

c) *Przeciętny wydatek* roczny na cele drogowe czyni:

w Stanisławowie	13049 zł. 54 ct.
„ Tarnopolu	12087 „ 69 „
„ Brodach	11033 „ 25 „
„ Rzeszowie	8628 „ 18 „
„ Przemyślu	7708 „ 46 „
„ Kołomyi	7564 „ 06 „
„ Tarnowie	6712 „ 32 „
„ Nowym Sączu	5018 „ 80 „
„ Stryju	4892 „ 50 „
„ Brzeżanach	3700 „ 74 „

Z dat powyższych, podanych przez odnośne zwierzchności gminne — wynika: że tylko w jednej gminie a mianowicie w Rzeszowie przeciętny wydatek roczny na cele drogowe równa się prawie dochodowi z myta kopytkowego łącznie z wartością prestacyi drogowych. Po Rzeszowie następują gminy: Przemyśl i Tarnopol, z których pierwsza wydaje, w przecięciu rocznie o 1895 zł. 94 ct.

druga zaś . . . . . o 1604 „ 82 „

więcej na cele drogowe, aniżeli wynosi jej przeciętny dochód roczny z myta kopytkowego. Reszta gmin nie tylko uchyla się od obowiązku pokrywania potrzeb drogowych prestacyami przepisanimi §. 12. ustawy drogowej, lecz nie obraca nawet całego dochodu z myta kopytkowego na swe cele komunikacyjne. W ten sposób oszczędza na dochodach z kopytkowego przeciętnie w jednym roku:

Stryj	162 zł. 88 ct.
Nowy Sącz	353 „ 89 „
Brzeżany *)	422 „ 28 „
Tarnów	529 „ 88 „
Kołomyja	1193 „ 10 „
Stanisławów	1245 „ 17 „
Brody	3841 „ 25 „

*) Uwaga. W czasie poboru myta kopytkowego gmina m. Brzeżan użyła prestacyi drogowych razem w war-
tości 390 zł. 00 ct., gdy wartość pieniężna zasobu prestacyjnego, który miała do dyspozycji w tym czasie, wy-
nosi 24720 zł.

Gdy do tego dodamy, że warunek utrzymywania dróg, ulic i placów w „dobrym“ stanie, umieszczany w koncesjach na kopytkowe, bywa przez gminy rozmaicie tłumaczony: okaże się istotna potrzeba ujęcia tak dowolnie prowadzonego gospodarstwa w karby ścisłej kontroli.

Wydział krajowy wychodząc z tego zapatrywania postanowił jeszcze w 1875 r. uregulować rzeczzone gospodarstwo w drodze administracyjnej a to wedle zasad następujących:

1. Wszystkie place, ulice, drogi, mosty, kanały itp. znajdujące się w obrębie gminy, doprowadzone być mają do należytego stanu w czasie przez Wydział powiatowy oznaczyć się mającym, na podstawie planu i kosztorysu robót, jakoteż preliminarza dochodów, jakimi gmina w myśl obowiązującej ustawy na cele drogowe rozporządzać może.

2. Przy uporządkowaniu ulic i placów miejskich należy ile możności dążyć do wybrukowania główniejszych z nich, w sposób właściwy; gdyż tylko na tej podstawie da się usprawiedliwić pobór opłaty kopytkowej na potrzeby nadzwyczajne wyjątkowo dozwolanej, podczas gdy prestacje przepisane ustawą drogową służyć mają na zwyczajne potrzeby drogowe, mniejszego znaczenia ulic i placów.

3. Z uporządkowaniem dróg, ulic i placów w ścisłym zostaje związku uregulowanie ścieków i kanałów, jak to wynika z natury rzeczy i z brzmienia §. 19. ustawy drogowej.

4. Jeżeli roboty potrzebne do uporządkowania wszystkich dróg, ulic i placów miejskich nie mogły być uskutecznione: natenczas należy je rozłożyć na czas dłuższy, oznaczając dokładnie, jakie budowy nowe i rekonstrukcyjne prócz zwykłych robót konserwacyjnych, w każdym roku, wykonane być mają.

5. Jeżeli gmina nie zechce przeznaczyć naraz większej sumy na należyte uporządkowanie swych dróg, ulic i placów, wydatek roczny na ten cel w skutek zarządzenia Wydziału powiatowego użyć się mający, nie powinien przekraczać dochodu z myta kopytkowego łącznie z wartością prestacji przepisanych §. 12. ustawy drogowej.

6. Wydział powiatowy ma czuwać nad tem, ażeby roboty na każdy rok preliminowane, w całości i należyście wykonane zostały.

7. Gdyby gmina pobierająca kopytkowe nie zastosowała się ściśle do rozporządzeń Wydziału powiatowego, mających na celu doprowadzenie wszystkich dróg, ulic i placów miejskich do należytego stanu, lub gdyby dalsza tychże konserwacja była w czemkolwiek bądź zaniedbywaną: donieść ma o tem Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu, który po uznaniu, że gmina nie dopełnia warunku, z jakim nadaniem jej zostało prawo do poboru opłaty kopytkowej — odniesie się do c. k. władz politycznych o wstrzymanie wykonania ustawy krajowej lub uchwały Sejmowej, nadającej rzeczzone prawo a ewentualnie przedstawi Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy znoszącej prawo warunkowo nadane.

Rozporządzenie to, którem Wydział krajowy uprzedził poniekąd myśl przewodniczącą wnioskowi posła ks. Sawy, wywarło ten skutek, że w przeważnej części gmin pobierających myto kopytkowe, zwiększył się od 1875 r. przeciętny wydatek roczny na cele drogowe w stosunku do przeciętnego dochodu rocznego z opłat kopytkowych.

W ogóle jednak przyznać musi Wydział krajowy, że mimo usiłowań władz autonomicznych, podjęte uregulowanie prawa poboru myta kopytkowego nie zostało dotąd we wszystkich miastach posiadających rzeczzone prawo pomyślnie załatwione i że przyjęcie przez Wysoki Sejm ogólnych zasad, wedle których należy postępować na przyszłość przy udzielaniu lub odmawianiu koncesji na kopytkowe, byłoby pożądane w interesie publicznym.

Dla sformułowania tych zasad należy zastanowić się nad istotą i celem prawa poboru myta kopytkowego.

Kopytkowe tak samo jak każde inne myto jest opłatą za zużycie drogi.

Ponieważ jednak obowiązki uiszczenia prestacyi na rzecz dróg gminnych we wszystkich gminach, nie posiadających odrębnych statutów są *równe*—przeto opłata kopytkowego tylko tam może być dozwoloną — gdzie budowa i utrzymanie dróg w obrębie gminy *przechodzi miarę zwykłych obowiązków wypływających z mocy §. 12. ustawy drogowej*, gdzie zatem drogi i place są brukowane a przynajmniej bite i wysypywane kamieniem. Potrzeba zaś brukowania i utrzymywania dróg bitych zachodzi w tych gminach głównie, które są punktem centralnym większego ruchu handlowego dla pewnej okolicy tj. w większych gminach miejskich. Utrzymywanie dróg, ulic i placów w gminach takich, będących ogniskami ruchu handlowego dla całej okolicy, pożądane jest nie tylko w interesie mieszkańców tych miast, lecz w większym jeszcze stopniu może w interesie tych, którzy odwiedzają targi miast celem zbytu swych produktów lub zakupu towarów potrzebnych. Czem większy zaś jest ruch, tem trudniejsza i kosztowniejsza jest konserwacja dróg, ulic i placów miejskich, tem bardziej okazuje się potrzeba bruków. Pobór więc kopytkowego *na ulepszenie dróg, ulic i placów miejskich* jest tak samo usprawiedliwiony, jak pobór każdego innego myta — i dopóki system rogatkowy w naszym kraju zostanie zatrzymany, nie należy miastom ponoszącym znacznie większe wydatki na cele komunikacyjne odmawiać prawa do poboru myta kopytkowego.

Z tego stanowiska zapatrując się na sprawę nie można nazwać kopytkowego przywilejem połączonym ze szkodą okolicznych osad, albowiem konkurencja tych osad a raczej ich mieszkańców odwiedzających targi miast posiadających koncesję na pobór kopytkowego, jest opłatą za zużycie dróg i placów większym kosztem utrzymywanych, gdy przeciwnie odmówienie tym miastom prawa do poboru kopytkowego byłoby przywilejem dla mieszkańców okolicznych.

Ponieważ jednak żadna strona nie powinna być uprzywilejowaną, przeto należy wymagać od miast ubiegających się o koncesje na pobór kopytkowego, ażeby:

1) tak samo jak wszystkie inne gminy, nie posiadające statutów odrębnych, *zużywały* w pierwszym rzędzie na swe zwyczajne potrzeby komunikacyjne *prestacje przepisane ustawą drogową*;

2) w razie otrzymania koncesyi, dochody z myta kopytkowego obracały *wyłącznie* na ulepszenie swych dróg i placów, nie wyjmując części dróg powiatowych i krajowych terytorium gminy przecinających i dążąc do tego, ażeby z czasem wszystkie ważniejsze place i ulice miejskie mogły być należycie wybrukowane;

3) nie pobierały opłaty targowej od właścicieli fur, od których uiszczone zostało myto kopytkowe.

Nie dość jest atoli, ażeby powyższe warunki kardynalne objęte były koncesją na pobór kopytkowego: w koncesyi tej należy uregulować także kontrolę i zapewnić wykonanie zawartych w niej postanowień.

W tym celu każda gmina miejska ubiegająca się o kopytkowe powinna do podania swego — oprócz planu sytuacyjnego terytorium miejskiego z oznaczeniem punktów, w których myto ma być pobierane, wykazu ilości i wartości prestacyi drogowych, tudzież preliminarza spodziewanych dochodów z poboru kopytkowego — dołączyć także ogólny preliminarz robót tak konserwacyjnych, jak i nowych, które zamierza wykonać w ciągu trwania koncesyi na kopytkowe — i z jednej strony obowiązek wykonania tych robót winien być w koncesyi dokładnie określony, z drugiej zaś strony Wydział krajowy mieć zawarowane prawo czuwania nad dopełnieniem tego obowiązku a ewentualnie bądź zarządzenia wykonania nieuskręconych robót na koszt gminy pobierającej kopytkowe, bądź też zawieszenia koncesyi w porozumieniu z c. k. władzą polityczną.

To są — zdaniem Wydziału krajowego — zasady główne, wedle których należałoby postępować przy odmawianiu lub udzielaniu koncesyi na kopytkowe, poczynwszy od dnia 1. października 1881. r.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy przekłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu :

Alegat C. I. projekt ustawy normującej termin trwania prawa poboru myta kopytkowego, na podstawie warunków dotychczasowych,

Alegat D. II. projekt rezolucyi, tyczącej się uregulowania poboru myta kopytkowego na przyszłość.

We Lwowie dnia 28. czerwca 1878.

Marszałek krajowy
Ludwik hr. Wodzieki.

Sprawozdawca :
Władysław hr. Badeni.

Z drukarni A. Waydowicz (pt. Poremby) Lwów, Rynek 1. 9.

WYKAZ

dochodów z myta kopytkowego i wydatków łożonych na cele komunikacyjne w gminach miast Lwowa i Krakowa.

Dochód z myta kopytkowego

w latach	we Lwowie		w Krakowie	
	zł.	ct.	zł.	ct.
1871	81.631	67		
1872	85.369	10	62.744	41
1873	84.977	09 ¹ / ₂	64.098	29
1874	97.967	73	70.507	58
1875	102.048	70	78.552	68
1876	96.048	08	72.139	09
1877	87.798	21	66.598	04
Suma dochodu z myta kopytkowego za wszystkie lata poboru	635.840	58	414.635	04
Przeciętny roczny dochód z myta kopytkowego	90.834	37	69.105	84

Wydatki na utrzymanie ulic, dróg, mostów, kanałów i t. p.

w l a t a c h	w e L w o w i e		w K r a k o w i e	
	zł.	ct.	zł.	ct.
1871	158.499	37 $\frac{1}{2}$		
1872	200.490	30 $\frac{1}{2}$	61.212	21
1873	192.303	96 $\frac{1}{2}$	101.740	88
1874	211.926	35 $\frac{1}{2}$	132.432	71
1875	175.743	20	105.473	73
1876	252.140	90	99.527	55
1877	200.206	02 $\frac{1}{2}$	52.914	62 $\frac{1}{2}$
Suma wydatków w okresie pobierania myta kopytkowego	1,391.310	10	553.301	70 $\frac{1}{2}$
Przeciętny roczny wydatek w tymże okresie czasu	198.758	59	92.216	95

Liczba porządkowa	Nazwa gmin miejskich	Różnica między przeciętnym dochodem a wydatkiem		Różnica między sumą dochodu myta kopytkowego a sumą wydatków na utrzymanie komunikacyj miejskich				U w a g i
		Nadwyżka wydatku		Nadwyżka dochodu		Nadwyżka wydatku		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	L w ó w	107.924	22	—	—	755.469	52	<p>Żądano dat z sześciu lat ostatnich, lecz Magistrat m. Lwowa przedłożył daty z lat siedmiu (1871—1877) w tym celu, ażeby wykazać dochód przynajmniej trzyletni na podstawie dawnej taryfy z 1858 r. publikowanej dnia 24. Stycznia 1859. Od 1. Stycznia 1874 obowiązuje nowa podwyższona taryfa z dnia 15. Grudnia 1873, publikowana na mocy Ustawy krajowej z dnia 12. Października 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 266).</p> <p>Wykaz niniejszy obejmuje dochód czysty po potrąceniu $\frac{1}{3}$ części czystego dochodu z kopytkowego wypłacanej funduszowi szpitala powszechnego we Lwowie.</p>
2	Kraków	23.111	11	—	—	138.666	66½	<p>W wydatkach na utrzymanie ulic, placów i t. p. zamieścił Magistrat m. Krakowa także wydatki na urządzenie i uporządkowanie plantacyj, wynoszące za sześć lat razem sumę 54.819 zł. 10½ ct.</p>

Alegat B. do L. W. kr. 29668/78.

WYKAZ

dochodów z myta kopytkowego oraz wydatków łożonych na cele drogowe w gminach miast mających prawo do poboru myta rzeczzonego, a nie posiadających odrębnych statutów gminnych.

Liczba parządkowa	Gminy mające prawo poboru myta kopytkowego	Dochód z myta kopytkowego w latach																		Suma dochodu z myta kopytkowego za wszystkie lata poboru		Przeciętny roczny dochód z myta kopytkowego	
		1869		1870		1871		1872		1873		1874		1875		1876		1877					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Brody	—	—	*)	—	—	—	14.535	—	14.626	—	14.626	—	14.626	—	16 500	—	14.334	—	89 247	—	14.874	50
2	Stanisławów	12.909	01	13.516	42	12.100	—	14.100	—	14.100	—	14.100	—	15.627	—	16.100	—	16.100	—	128.652	43	14.294	71
3	Kołomyja	—	—	—	—	—	—	8.073	47	12.436	81½	7.917	42	10.851	50	10.573	75	2.690	—	52 542	95½	8.757	16
4	Tarnów	—	—	—	—	—	—	4.420	94	7.815	12	8.298	48	8.749	45	6 360	12	7.809	08	43 453	19	7.252	20
5	Tarnopol	—	—	—	—	—	—	—	—	7.214	19	12.367	17	11.677	—	10.536	—	10.620	—	52.414	36	10.482	87
6	Nowy-Sącz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.050	71	6.221	17	6.515	50	4.703	37	21.490	75	5.372	69
7	Przemysł	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.411	12	6.538	95	7.150	—	7.150	—	23 250	07	5.812	52
8	Rzeszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.137	21	6.559	19½	6.221	86	5.720	—	20.638	26½	5.159	56
9	Brzeżany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.597	83	4.646	92	4.944	75	5.302	60	16.492	10	4.123	02
10	Stryj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.000	77	4.110	—	10.110	77	5.055	38

Liczba parządkowa	Gminy mające prawo poboru myta kopytkowego	Wydatki na utrzymanie ulic, dróg, mostów, placów, kanałów i tp. w latach																		Suma wydatków w okresie pobierania myta kopytkowego		Przeciętny wydatek na utrzymanie ulic, dróg, placów itp.		
		1869		1870		1871		1872		1873		1874		1875		1876		1877						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.					
1	Brody	—	—	*)	—	—	—	—	13.595	55	14.924	84	10.639	72	8.029	78	10.065	72	8.943	86	66.199	47	11.033	25
2	Stanisławów	8.527	62 ¹ / ₂	5.589	16 ¹ / ₂	6.451	42	9.731	84	13.268	79	11.880	01	5.742	76	21.597	26	34.657	01	117.445	88	13.049	54	
3	Kołomyja	—	—	—	—	—	—	8.220	94 ¹ / ₂	7.824	56	7.942	41	8.340	—	8.123	61	4.932	84	45.384	36 ¹ / ₂	7.564	06	
4	Tarnów	—	—	—	—	—	—	7.912	94 ¹ / ₂	6.017	65 ¹ / ₂	4.623	58	5.802	60	8.737	70 ¹ / ₂	7.179	42 ¹ / ₂	40.273	91	6.712	32	
5	Tarnopol	—	—	—	—	—	—	5.097	64 ¹ / ₂	12.588	46 ¹ / ₂	11.708	18	13.996	91	17.047	23 ¹ / ₂	60.438	43 ¹ / ₂	12.087	69			
6	Nowy Sącz	—	—	—	—	—	—	—	—	2.387	10	1.830	28	3.964	96	11.892	88	20.075	22	5.018	80			
7	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	—	—	5.685	63	9.378	18	8.756	57	7.013	47	30.833	85	7.708	46			
8	Rzeszów	—	—	—	—	—	—	—	—	4.100	78	8.901	33	8.701	69	12.808	93	34.512	73	8.628	18			
9	Brzeżany	—	—	—	—	—	—	—	—	3.439	77	2.821	05	2.675	63	5.866	52	14.802	97	3.700	74			
10	Stryj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.123	68	2.661	32	9.785	—	4.892	50	

Liczba porządkowa	Gminy mające prawo poboru myta kopytkowego	Różnica między dochodem z myta a wydatkami na utrzymanie ulic, placów i t. p. w okresie poboru myta				Wartość pieniężna prestatcy, którą gmina mogła rozporządzać w okresie poboru myta kopytkowego, na cele drogowe w myśl §§. 12—16 Ustawy drogowej	Suma dochodu z myta kopytkowego łącznie z wartością prestatcy drogowych w tymże okresie	Przeciętny roczny dochód z myta kopytkowego łącznie z wartością prestatcy drogowych	Różnica między możliwymi dochodami (kopytkowe i prestatcy) a wydatkami na utrzymanie ulic, placów, dróg, mostów i t. p.							
		Przewyższka dochodów		Przewyższka wydatków					Przewyższka dochodów		Przewyższka wydatków					
		zł.	ct.	zł.	ct.				zł.	ct.	zł.	ct.				
1	Brody	23 047	53	—	—	57.024	—	146.271	—	24.378	50	80.071	53	—	—	*) Żądano wykazania dat tylko z sześciu lat ostatnich. W wykazie przedłożonym przez Zwierzchność gminną zamieszczony został wydatek na oświetlenie ulic i placów, wynoszący za sześć lat sumę 4.800 zł. a który jako nie będący wydatkiem drogowym w ścisłym znaczeniu, nie został objęty wykazem niniejszym. Gmina nie korzystała z prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej.
2	Stanisławów	11.206	55	—	—	87.026	40	215.678	83	23.964	51	98.232	95	—	—	W wykazie z dnia 6. Grudnia 1877 r. przedłożym przez Zwierzchność gminną zamieszczony został wydatek na oświetlenie ulic i placów, wynoszący za cały czas poboru myta kopytkowego 36.039 zł. 53 ct., a który jako wydatek nie będący wydatkiem drogowym w ścisłym znaczeniu nie został objęty wykazem niniejszym, zgodnie z wykazem Wydziału rachunkowego Magistratu Stanisławowskiego z 16. Lipca 1877 (l. W. 14.412/78). Gmina nie korzystała z prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej.
3	Kołomyja	7.158	59	—	—	69.246	—	121.788	95 $\frac{1}{2}$	20.298	16	76.404	59	—	—	Prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej nie używano.
4	Tarnów	3.179	28	—	—	74.448	—	117.901	19	19 650	20	77.627	28	—	—	Prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej nie używano.
5	Tarnopol	—	—	8.024	07 $\frac{1}{2}$	50.808	—	103.222	36	20.644	47	42.783	92 $\frac{1}{2}$	—	—	Prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej nie używano.
6	Nowy-Sącz	1.415	53	—	—	22.272	—	43.762	75	10 940	69	23.687	53	—	—	Zwierzchność gminna wykazała w wydatkach 1877 r. tylko sumę 7.975 zł. 77 ct. jako w tym roku niszczonej. Do tej sumy dodano w wykazie niniejszym kwotę 3.917 zł. 11 ct. wypłaconą w początku 1878 r. za roboty drogowe wykonane w 1877 r. Gmina nie korzystała z prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej.
7	Przemysł	—	—	7.583	78	19.544	—	42.294	07	10.573	52	11.460	22	—	—	Prestatcy przepisanych §§. 12—16 nie używano.
8	Rzeszów	—	—	13.874	46 $\frac{1}{2}$	14.557	20	35.195	46 $\frac{1}{2}$	8.798	86	682	73 $\frac{1}{2}$	—	—	Gmina nie korzystała z prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej, lecz po użyciu dochodu z myta kopytkowego pokrywała niedobór z funduszu gminnego.
9	Brzeżany	1.689	13	—	—	24.720	—	41.212	10	10.303	02	26.409	13	—	—	W czasie poboru myta kopytkowego użyła gmina prestatcy drogowych razem w wartości 990 zł. 60 ct.
10	Stryj	325	77	—	—	11.340	—	21.450	77	10.725	38	11.665	77	—	—	Gmina nie korzystała z prestatcy przepisanych §§. 12—16 Ustawy drogowej.

U w a g i

Ustawa

z dnia . . . . . 187 dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, normująca termin trwania prawa poboru myta kopytkowego, na podstawie warunków dotychczasowych, w gminach miast Rzeszowa, Brzeżan, Stanisławowa, Kołomyi, Stryja, Tarnopola, Przemyśla, Nowego Sącza i Tarnowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I. Prawo poboru myta kopytkowego nadane:
gminie miasta *Rzeszowa*, ustawą krajową z dnia 18. kwietnia 1874. (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 39.),
gminie miasta *Brzeżan*, ustawą krajową z dnia 2. lipca 1874 (Dzien. ustaw i rozp. kraj. Nr. 54),
gminie miasta *Stanisławowa*, ustawą krajową z dnia 7. grudnia 1868 (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 5 z 1869 r.),
gminie miasta *Kołomyi*, uchwałą Sejmu krajowego, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 26. listopada 1877 (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 17 z 1878 r.),
gminie miasta *Stryja*, uchwałą Sejmu krajowego, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 13. lutego 1875 (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 31),
gminie miasta *Tarnopola*, uchwałą Sejmu krajowego, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 8. grudnia 1877 (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 22. z 1878 r.),
gminie miasta *Przemyśla*, uchwałą Sejmu krajowego, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 8. grudnia 1877 (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 21. z 1878 r.),
gminie miasta *Nowego Sącza*, ustawą krajową z dnia 7. marca 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 238),
i nareszcie gminie miasta *Tarnowa*, ustawą kraj. z dnia 6. stycznia 1872 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 32).,
utrzymuje się w mocy do dnia 30. września 1881 r. na podstawie warunków dotychczasowych.

Art. II. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Rezolucya.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby :

1° czuwał i nadal nad ścisłym wypełnianiem warunków, z jakimi prawo poboru myta kopytkowego zostało gminom nadane i utrzymane w mocy *do dnia 30. września 1881 r.*,

2° w razie, gdyby którakolwiek gmina, pobierająca kopytkowe nie używała dochodu z myta kopytkowego w myśl §. 22. ustawy drogowej, lub nie zastosowała się do rozporządzenia Wydziału krajowego, mającego na celu utrzymanie w *dobrym* stanie dróg, ulic i placów, znajdujących się w jej obrębie — odniósł się do c. k. władz politycznych o przedsięwzięcie środków zaradczych a w razie potrzeby przedstawił Sejmowi projekt ustawy znoszącej koncesyę nadaną,

3° przy ocenianiu prośb wnoszonych, za pośrednictwem Wydziału krajowego o nadanie prawa poboru myta kopytkowego, licząc *od dnia 1. października 1881*, jakoteż przy wypracowywaniu odnośnych wniosków do Sejmu — przestrzegał zasad następujących :

a) Prawo poboru myta kopytkowego może być nadane tylko na cele komunikacyjne a to *w miarę* udowodnionej potrzeby i wyłącznie na pokrycie niedoboru, który wypadnie po całkowitem wyczerpaniu prestacyi, przepisanych Ustawą drogową.

b) W razie poboru myta kopytkowego ustaje prawo poboru opłat targowych od właścicieli fur przybywających do miasta.

c) W koncesyi nadającej prawo do poboru myta kopytkowego należy szczegółowo *wymienić* roboty drogowe w okresie poboru myta rzeczonego uskutecznić się mające, oraz *zastrzedz* nieprzerwaną kontrolę Wydziału krajowego nad wykonaniem tych robót i *środki zaradcze* na wypadek niedopełnienia obowiązków z koncesyą połączonych.

